

Paralleloppdrag for udviklingen af Hvidovre Bymidte

Skriftlig briefing efter anden workshop den 27. august 2015

**Hvidovre
bymidte**

Indledning

Denne skriftlige briefing danner afsæt for tegnestuerne BCVA's og Vandkunstens videre arbejde i parallelopdraget for udviklingen af Hvidovre Bymidte frem mod afleveringsmødet i Bedømmelsesudvalget den 5. oktober 2015. Dette arbejde baseres på tegnestuernes egne oplevelser på workshoppen den 27. august 2015 og fagdommernes og deltagernes input og ideer modtaget frem mod fristen for borgerinput den 7. september 2015.

Med hensyn til deltagernes tilkendegivelser er der udarbejdet en overordnet optælling (bilag 1) af tilkendegivelserne i de fem mulige kategorier; dvs. om forslaget er; *virkelig godt, godt, ikke så godt, dårligt* og eller *ved ikke*. Generelt er der stor opbakning til begge forslag.

Deltagernes bemærkninger til de to forslag er opsamlet på den måde, at alle udsagn er listet. De udsagn, som har samme indhold, men lidt forskellig ordlyd, er puljet med antalsangivelse af, hvor mange som har bemærket dette udsagn. Netop med forbehold for nuancer i ordlyden, men indholdsmæssigt det samme. Hermed gives en ide om tyngden i udsagnet blandt de fremmødte deltagere.

Det er helt tydeligt, at der er mange fællesnævner, men også flere modsatrettede interesser og hensyn blandt deltagerne. Der er også bemærkninger, som ikke kan afgøres i tegnestuernes arbejde, men indikerer ønskede retninger for det videre forløb, som det er væsentligt at have for øje i den fortsatte proces med udviklingen af Hvidovre Bymidte.

Efterfølgende workshoppen den 27. august 2015 har Hvidovre Kommune modtaget supplerende borgerinput fra bl.a. *Ideforum HVIDOVRE 2025*. Disse er vedhæftet som bilag.

Fagdommernes kommentarer til Vandkunstens og BCVA's forslag

GENERELT FOR BEGGE FORSLAG

Med opgavens nye præmis "den 3 vej" indgår Risbjerggård som institution og bygning, der kan forandres over tid. Risbjerggård er med som mental og fysisk kulturarv og det er tydeligt at begge hold arbejder mere frit med opgaven i det nye opdrag, der ikke længere bærer præg af et "enten/ eller".

Begge forslag har en mere realistisk og stilfærdig tilgang til opgaven. Forslagene er robuste, bedre tilpassede og der skabes langt mere interessante byrum og koblinger end de tidligere forslag hvor Risbjerggård ikke indgik.

De to forslag arbejder forskelligt med gårdens typologi, men fælles for dem begge er, at der ikke er tale om en museal tilgang til bygningen, med i stedet et samspil mellem nyt og gammelt, der netop får skabt en 3 vej. Begge forslag viser at Risbjerggård kan indgå på mange forskellige måder og være med til at give Bymidten den samling, der i dag mangler.

Det blev klart til workshoppen, at begge forslag savner et mere præcist opdrag i forhold til fordelingen af detailhandel og boliger, kommunen mener bydelen kan rumme.

VANDKUNSTEN

Projektet tager den "3. vej" som afsæt og medtager de mest relevante kvaliteter fra de tidligere præsentationer. Projektet udstråler at beslutningen om at den "3. vej" bevarer og udfordrer Risbjerggårds overlevelse passer til tegnestuens ønsker for stedet.

Den tværgående pladsdannelse Teaterhaven på siden af Risbjerggård. Nu med en krumning på Hvidovrevej som udvider forarealet ved Risbjerggård.

Den store pladsdannelse foran Rådhuset og Biblioteket. Opstramningen af Hvidovrevej med ny bebyggelse med detailvarehandel i stueplan med overliggende boliger. Strædet mellem den nye Bebyggelse og Rådhuset. Sansehaven ved Sundhedshuset. Alle elementerne er nu blevet skarpere og bedre proportioneret.

Risbjerggårds nære omgivende bebyggelser forholder sig til stedets skala og lader teaterbygning, børnekulturhuset og orangeriet indgå i en harmonisk helhed. Man kan stille spørgsmål - om Børnekulturhuset skal have tårneffekten som laver selvskygge på egne udendørs aktiviteter. Aktiviteter som samlet beriger Teaterhaven og giver den ønskede

centrale position i kulturlivet. Men at der i den samlede komposition også indgår boliger er absolut positivt.

Den store pladسدannelse Torvepladsen respekterer Rådhuset og Bibliotekets arkitektoniske betydning for Hvidovre. Underdelingen i Bevægelsespladsen og Markedspladsen vil på samme tid nedskalere og bevare det store rum. At samle pladserne, men lade dem adskilles sig ved hjælp af tematisering og forskellige rumdannende elementer, virker overbevisende. Synergien mellem byrum og aktiviteter vil være med til at styrke fornemmelsen af liv på pladsen.

Henvisningen til Hvidovrevej som Lyngby Hovedgade er nok en kende overspillet og der bør kunne findes mere retvisende referencer. Men den foreslåede bygningsmæssige fortætning og at Hvidovrevej får den viste krumning vil give klare positive forandringer til forløbet.

Strædet til Sansehaven mellem Rådhuset og den nye bebyggelse, er naturligvis problematisk i forhold til at Rådhus-siden ikke deltager i at livliggøre oplevelsen. Derfor bør den angivne Rådhusudvidelse deltage med en aktiv underetage mod strædet. Den seneste dimensionering af den nye bebyggelse skaber en god med- og modspiller til Rådhusets volumen. De større samlede underetager vil åbne op for flere detailhandel muligheder. Projektet fremhæves for at lade Rådhuset arkitektur stå frem og være en central medspiller fra en tid hvor Hvidovre som det vi kender i dag udviklede sig.

Parkeringsløsningen forekommer meget naturlig på Hvidovres præmisser. Parkeringen er fordelt omkring området med korte afstande til aktiviteterne og ikke som afstandsgivende lommer i bymidten. Forslaget skaber store forbedringer for cykler og gående - men kunne anvise bedre forbindelser fra Bymidten til det omgivende Hvidovre.

Projektet er i fin harmoni med den eksisterende bygningsstruktur og lykkedes godt med at fastholde og forstærker Hvidovres kendetegn. Hvidovrevej får en opstramning og vil i sin bymidte kunne opnå gadekarakter. Krumningen vil sætte fokus på den centrale torvedannelse og trafikdæmpe for den tværgående bevægelse. Risbjerggård vil deltage i bymidtens aktive liv og fastholde en bygningsmæssig proportionering som kontrast til Rådhuset og Bibliotekets modernistiske bygningsstruktur og formsprog.

BCVA

Projektet tager udgangspunkt i forslagsstillernes tidligere analyse af Hvidovre som Landsbyen der blev væk i modernismens orden og luftige strukturer. En orden projektet ønsker at bryde, udfordre og spille op mod i deres svar på en ny Bymidte. Projektet foreslår et stille kaos i den nuværende bystruktur, og arbejder videre med den tidligere forslåede fortætning af bymidten, der med små vrid i de nye byggefelter, bryder Bymidstens ellers ortogonale linjer.

Byggefelterne arbejder med en palette af funktionelle og arkitektoniske muligheder indenfor et præcist felt, boliger, museum, erhverv, kultur etc.

Grebet er robust og overbevisende.

Med opgavens nye præmis "den 3 vej" arbejder projektet med at "bage" Risbjerggård ind i en ny struktur, en parafrase over en firlængede gård der skal samle kommunes spredte foreningsliv.

Projektet viser en række forskellige måder at bygge omkring Risbjerggård og man kan diskutere om det valgte greb er lidt for fremmed i højde og formsprog. Hvis man læser det mere diagrammatisk, er ideen om et samlende indre rum overbevisende og har et fint slægtskab til forslagens andre byggefelter.

Projektet lykkedes i særlig grad med at få skabt en stærk forbindelse til bløde trafikanter der knytter Hvidovres øst og vestlige del sammen. Forbindelsen skaber et nyt knudepunkt i mødet med Hvidovrevej og det markante grønne tværgående træk være med til at markere, at her sker noget særligt på den ellers lige vej. I krydset mellem forbindelsesårene opstår en pause - et rum - visuelt og fysisk.

Som det eneste af de 2 forslag, arbejder projektet med at placere byggefelter med boliger bag Rådhuset mod parkbebyggelsen i vest. Denne idé er meget besnærende og der skabes en fin sammenhæng mellem etageejendommenes skala i vest og parcelhusenes i øst. Ydermere er boligernes placering ud mod det grønne område i vest meget attraktiv.

Men det er måske også projektets akilleshæl? Ved at placere byggeri her, er Bymidstens parkering nødt til at spredes sig ud mellem byggefelterne på Hvidovrevej - en forståelig disponering, der desværre efterlader rum der i størrelse forveksles med de forskellige temaplads langs vej og stræde.

Projektet sætter fokus på skalaforståelse, ved at lægge forskellige kendte byrum ned over grunden med konklusionen at for store byrum ikke skaber liv. Denne grundige analyse er lærerig, men alligevel savner man i projektet et større rum og ikke helt så mange i en mellemskala der, i værste fald, ender med at konkurrere om statisterne?

Der placeres et børne/ ungdomskulturhus i den grønne kile. En umiddelbar fin tanke at den brugergruppes hus omslutter den formegentlige foretrukne ankomstvej og skaber en grøn plads. Faren ved denne placering er, at der opstår endnu et byrum der skal befolkes.

Når det er sagt lykkes projektet generelt med, at få skabt en ny bymidte hvor især krydset mellem den tvær og langsgående forbindelse er stærk. I og omkring krydsningsfeltet er der potentiale for at få skabt velfungerende uderum der knytter sig til de forskellige funktioner som børnekulturhus, teater, foreningsliv etc.

Flemming Frost, JUUL og FROST /Architect MAA/MSA

Sara Ettrup, JJW Arkitekter

Deltagernes bemærkninger til de to forslag

Deltagerne på workshoppen den 27. august 2015 kom med mange tilkendegivelser til de to forslag. Fællesnævnerne for mange af bemærkningerne var bl.a. begejstringen for, at Risbjerggårdgrunden i mere eller mindre justeret form kan udvikles og danne ramme for et rigt kultur- og foreningsliv for alle aldersgrupper og ideen om et orangeri på grunden. Desuden er der ros til 'knækket' på Hvidovrevej og forslaget om den grønne kile. Samtidig er der tilkendegivelser, som giver udtryk for divergerende hensyn – eksempelvis vedrørende forslagene til og omfanget af detailhandel, hvor levedygtigheden udfordres. Og forslagene til fortætning generelt – er der for lidt eller for meget? Hensynet til bilister kontra cyklister optager også mange – hvad skal være bærende? Og hvad med boligerne. Nogle ønsker et miks af alle typer af beboelse, mens andre ønsker at favorisere enkelte typer af beboelse. Nogle savner desuden et vartegn, mens andre betoner harmoniske, veldimensionerede og bæredygtige løsninger.

Som nævnt i indledningen er deltagernes bemærkninger til de to forslag opsamlet i nedenstående således, at alle udsagn er listet. De udsagn, som har samme indhold, men lidt forskellig ordlyd, er puljet med antalsangivelse af, hvor mange som har bemærket dette udsagn. Netop med forbehold for nuancer i ordlyden, men indholdsmæssigt det samme. Hermed gives en ide om tyngden i udsagnet blandt de fremmødte deltagere.

Vandkunstens forslag

Positive elementer i forslaget?

- Orangeriet er et rigtigt spændende forslag (15)
- Godt dimensioneret, særligt omkring Risbjerggård – også pladsen foran (11)
- Velplaceret med knæk på Hvidovrevej – det er en tilpas justeret linieføring (11)
- Det er godt med det grønne i forslaget med plads til udfoldelse i året rundt (11)
- Godt med balancerede parkeringsforslag - bilerne væk fra rådhuspladsen - samlet forskellige steder udenfor bymidten (10)
- Sansehave i forbindelse med sundhedshus er en meget interessant idé (8)
- Teater- og teaterhaven er rigtig godt – fint at flytte Vestvoldens Teater (8)
- Afbalanceret detailhandel med små butikker/specialbutikker (8)
- Fint at samle teater og foreninger på Risbjerggårdgrunden (7)
- Godt med fokus på børnenes udfoldelsesmuligheder /gadeaktiviteter (7)
- Fint med bevægelsesplads (7)
- Det er godt med plads til markedsdage og andre udfoldelsesmuligheder på torvepladsen foran rådhuset (6)
- Miks af ejer, andel og almen boliger – unge og gamle, familier og studerende (6)
- Skøjtesø/soppesø er et godt påfund – liv både sommer og vinter er vigtigt(5)
- At Risbjerggård er bevaret – sal plus hovedhus (5) Sal kan evt. bruges som intim koncertscene

- Fint med de tre sammenhængende pladser - noget for alle (4)
- Vigtigt at den modernistiske historie er fastholdt (2)
- Det er positivt med rådhusudvidelsen (2)
- At bymidten udnyttes til boliger såvel som handel og kultur (2)
- Taghaver er charmerende og grønne tage spændende (3)
- Plads til attraktive almene boliger – ungdoms- og ældreboliger (2)
- Tilpas fortætning
- Teatret som koncertsal for unge musikere – plads til de unge udøvende er vigtigt (2)
- Godt med butikker under boliger
- Containere til midlertidige løsninger er en god ide
- Forslaget bygger på eksisterende bygninger – ikke så nyskabende, men afbalanceret
- Fælles spisehus giver mange spændende muligheder på tværs af generationer – eks. madkurser for borgere med særlige udfordringer.
- Gode tegnede løsninger for Risbjerggård – som dog var vanskelige at få øje på i den indledende præsentation...
- 'Ramblaagtig' fortov langs Risbjerggård virker vellykket

Udfordringer i og ønsker til forslaget fra Vandkunsten?

- I tvivl om detailhandelsområderne kan fyldes - udfordring med store butikker, der ikke kan leve. Pt. butiksdød mange steder (7)
- Er der nok p-pladser set i lyset af fremtidige behov med flere boliger – 1/200 ikke nok? Nok ved rådhuset?(7)
- For høj bygning foran Orangeriet – børnehuset – (5) Tager sol fra Orangeriet
- Handicapadgang til rådhuset/Risbjerggård skal huskes i projektet (4)
- Gerne endnu mere grønt – for mange bygninger (4)
- Dele af Risbjerggård bevares – kan vi få mere '*transformation*' her? (3)
- Forslaget bør tænke mere i cykelruter/mindre biltrafik (3)
- Stor p-plads mod vest kunne måske udnyttes til boliger og p-pladser flyttes (3)
- Mangler at Medborgersalens funktion tænkes med og åbnes op for omgivelserne (3)
- Hvorfor spisehus, når Orangeriet er der? Det bliver for meget (3)
- Risiko for parkering på store villaveje ved store teaterforestillinger/dårlig parkering ved teater (3)
- Hvidovrevej bør føres mere over mod rådhuset – skyggesiden (2)
- Undlad med at bevare det eksisterende sundhedshus – det ikke anvendeligt til genoptræning, byg nyt og større og bedre belyst (2)
- Pas på rådhusets arkitektur (2) – som fagdommerne også sagde (2)
- Kun Risbjerggård som ydre skal – 'ikke indmaden'
- Midlertidig facilitering i opstartsfasen er vigtig...

- Husk billige ungdomsboliger også til de unge, som ikke kan finde ud af livet..
- Boliger ved rådhus virker søgt
- Hvor er tårnet henne?
- Der mangler mere vand
- Lad os få et professionelt spillested ligesom Viften
- Højt byggeri skal tage hensyn til omkringliggende boliger
- Hårde kanter/skarpe kanter – mangler runde former/organiske former
- Mere fortætning med flere boliger
- Pas på det ikke bliver udelukkende pensionistområde - tænk 'børn og familie'
- Det samlede byggefelt til eksternt brug er for lille
- Minus boliger på solsiden
- Mere kultur; biograf, stand up scene, intimszene, dansescene til voksne og børnedans
- Risbjerggårds Allé er skolevej, så tilkørselsvej skal være virkelig gennemtænkt
- Er vejen stadig for 'lige'?
- Tænk kombination af studieboliger og ældreboliger og skab diversitet
- Etagebyggeri bør være ejerboliger
- Forslag om fodbold og skaterbane i vejrabatten som på Vesterbro
- Nysgerrig på udbygning af rådhus
- Bymidten bør udvides til Brostykkevej, skaber helhed og naturlig afkørsel, som f.eks. er omkring Tåstrup hovedgade
- Springvand skal bevares
- Sansehaven bør ligge på det store parkeringsareal nord for rådhuset
- Lidt tamt med strædet mod rådhuset...lidt død
- Bevægelsesplads mere relevant end sansehave
- Nybyggeri skal være 'nul-energi' /solenergi
- Ønsker ikke Risbjerggård bevaret

BCVA's forslag

Positive elementer?

- God bredde med det grønne bånd/den grønne sti/grønne kile (19)
- God konkretisering af udviklingsmulighederne ved Risbjerggård bl.a. med forslag om evt. firlænget løsning og integration af foreningslivet/kulturlivet (16)
- Rigtig god ide med boliger bag rådhuset (13) – kan måske vente et par årtier (1)?
- Godt med fokus på cykeltrafik som adgang til bymidten og ud mod Vestvolden og Harrestrup å (13)
- Orangeriet er en meget fin ide (8)
- Pladsen foran Risbjerggård er et godt forslag (6)
- God placering af børnekulturhus og fokus på børnenes muligheder (6)

- Godt med lille knæk på Hvidovrevej (5)
- Godt med bæredygtighed ifht. rationelle byggefelter – fleksibelt og økonomisk rentabelt (5)
- Parkstrøget er en rigtig god ide (4)
- God placering af teatret (4)
- God ide med ældreboliger af høj standard (3), så villaejere får lyst til at flytte dertil (3)
- Fint med synlig klassisk handelsgade. Godt at læne os op af Lyngby Hovedgade (3)
- Strædet kan blive hyggeligt og fællesskabende (3)
- God disponering af arealerne med både fortætning og åbne byrum (2)
- Godt med caféplads på vestfortorvet af Risbjerggård (2)
- Stærk fortælling med stor forståelse for Hvidovres særlige historie fra landsby til forstad
- Fint, hvis man kan køre hele vejen rundt om bymidte – og måske parkere der?
- God fleksibilitet
- Teater på hjørnet af Hvidovrevej er en super ide
- God ide med belægning med brosten
- Godt med det bæredygtige grønne fokus
- Godt med vandløb
- Godt med højde på to-tre etager
- God med mange små p-pladser

Udfordringer i og ønsker til forslaget?

- Lidt for lukket/brutal/ kompakt løsning om Risbjerggård med ex fire længer (7)
- Hvidovrevej skal slå et større slag og give mere plads til gården (5)
- For høj bygning foran Orangeriet – vil skygge (4)
- For højt byggeri generelt (4)
- For meget fortætning og lidt mere upersonligt (4)
- 'Dragørstrædet' frygtes kedeligt og ensidigt med rådhuset på den ene side uden liv(4)
- Hvor blev 'attraktionen'/ vartegnet af ? Som skulle lokke andre end hvidovreborgere til? (4)
- Rådhuset forsvinder lidt (4) Væsentligt at rådhuset fortsat fremstår i sin smukkeste udgave
- Gerne mere grønt, mere åbent (3)
- Kan vi holde liv i detailhandlen – næppe?(3)
- For mange p-lommer og mere cykel tak! Altid umætteligt p-behov., (3)
- For upræcist defineret med byggefelterne - Ikke helt så sammenhængende (3)
- For små parkeringslommer og for få pladser (3) evt. underjordiske p-pladser?(2)
- Bør der være mere plads til rådhusudvidelsen (2)?

- Boliger på bagsiden er ikke nødvendige for at fortætte bymidten
- Teaterbygningen bør sænkes
- Det er vigtigt med interessant arkitektur – ikke 'bare' beton og flade tage
- Flere gang- og cykelbroer – over bl.a. havnevejen ml. Brostykkevej og Høvedstensvej
- Brosten er en stor udfordring for gående, cyklende, handicappede og ældre
- Bland kulturen mere i byrummet
- Forvaltning ud mod Hvidovrevej vil skabe et dødt område i strædet
- Ikke store butikker, men flere små butikker/specialbutikker
- Mere fokus på handicapvenlighed
- Er der mennesker nok til at indtage pladserne
- Sol ikke tænkt godt nok ind ifht. teaterhaven
- Der mangler legesteder/boldbaner i gaden
- Mangler skaterbane og udendørscene
- Byggeri foran biblioteket må ikke stjæle facaden
- Tanken om at 'lave hul i tag' af Risbjerggård og bygge op herfra er ikke hensigtsmæssig
- Pas på med at flytte trafikken ned i villakvarterne
- Savner ungdomsboliger, som er til at betale
- Vigtigt med nabohensyn øst for Risbjerggård – minus indblik i haver og evt. støjgener
- Solforhold bør belyses yderligere
- Ønsker ikke Risbjerggård bevaret